

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАВОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 137. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 15-го червня, 1937

VOL. XLV. No. 137. Jersey City, N. J., Tuesday, June 15, 1937.

THREE CENTS

МАЙНЕРИ НА ДОПОМОГУ СТАЛЕВОМУ СТРАЙКОВІ

ВАШИНГТОН. — Джан Л. Луис, як президент майнерської юнії, приказав підпрям перестати ладувати вугіль для сталевих підприємств, об'єднаних страйком сталевих робітників.

Луис сподівається, що майнери виконають його приказ уже в вівторок. Приказ відноситься до яких 9,500 робітників та до сталевих підприємств „Бетлегем Стіл Ко.“ і „Монгсавн Шіт енд Тюб Корпорейшен“.

У розмові з газетярми Луис гостро нападав на керівників цих підприємств за безпощадну боротьбу проти сталевих робітників.

СТРІЛЯНИНА НА ТЛІ СТРАЙКУ.

АНДЕРСОН (Індіана). — На головній вулиці цього міста прийшло в неділю до кривавої бійки між громадою членів автомобільної юнії та неюїніми робітниками. Ранено шоттовими вистрілами 9 осіб.

Поліція арештувала 6 осіб. Між арештованими є урядник автомобільної юнії.

УРЯД ДОНОСИТЬ ПРО ЗРІСТ ПРИХОДІВ.

ВАШИНГТОН. — Департамент торговлі подає до публічного відома, що в останньому фінансовому році приходи людей у Злучених Державах були 9 біліонів доларів вище від приходів у попередньому році.

Уряд обчислює, що в цьому фінансовому році край виторвав усього добра на загальну суму 63 біліонів 800 мільйонів доларів.

РЕВОЛґА АРМІ В ПАРАГВАЮ.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Вся просто армія Парагваю збунтувалася проти тимчасового президента Рафаеля Франка за те, що Франко пробував зробити угоду за провінцію Чако, котра не подобалась армії. За Франка стоїть лише поліція. Сподіваються кожної хвили його уступлення.

ДЕМОНСТРАЦІЯ СТРАЙКАРІВ ПРОТИ СТРАЙКОМСТВА.

МОНРОВ (Мішгген). — Коло 10,000 прихильників Джана Луиса зібралися зараз за границею цього міста, щоб запротестувати проти розбивання страйкових пікетів під сталевими фабриками приватними „вігілантами“ організаціями.

Збори осудили міського посадишника, шерифа й міських радників як наймитів сталевих підприємств та зажадали усунення їх з урядів. Збори постановили виставити наново страйкові пікети.

У той самий час посадиш міста нараджувався у ратуші з представниками сталєвого підприємства „Репоблік Стіл Корпорейшен“.

ЗАГАДКОВЕ БІВСТВО ЖІНКИ.

БРУКЛІН (Нью Йорк). — Коло 10 години в неділю ввечером хтось убив вистрілом паню Дорооту Карлунчі, 39-літню жінку вдовою одної „трової“ компанії, як вона йшла зо своїм чоловіком з театру додому.

Люди, що були в той час на вулиці, ні її чоловік не чули гуку вистрілу. Поліція делегувала 25 поліцаїв на розслід убивства.

ЩЕ НЕ ЗНАЙШЛИ ПРОПАЛОЇ ЖІНКИ.

СТОВНІ БРУК (Лондон). — Дві жінки, що мають кримінали з жіночим одягом у Сміттані, запевняють поліцію, що вони бачили в середу зполудня в Нью Йорку паню Вільмову Парсонс, котра пропала без сліду того самого дня. Кажуть, що вона виглядала сильно зденоввана.

ПОЛЬСЬКІ ЖИДИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

НЬЮ ЙОРК. — На річній конвенції Федерації Польських Жидів, що відбувалася тут в готелю Астора, натавровано антижидівську поліцію польського уряду й постановлено збирати гроші на допомогу жидів у Польщі, котрим, кажуть, грозить масове геноцид.

600 присутніх делегатів, що представляють коло 65,000 членів, зібрали між собою підписку на 50,000 доларів.

Суддя Вільям Колинс сказав у своїй промові на бенкеті, що американський уряд повинен вставитися за жидів й примусити Польщу прийняти своїх зобов'язань щодо національних меншин.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЬЮ ЙОРК. — Комітет світової вистави в 1939 році подає до відома далішні подробиці плянів цієї вистави. Задумує він між іншим відділити простір 43 акрів для житку туристів, що прибудуть на виставу в „трейлерх“, себто в мешкальних возах, які доціплюються до авт.

Простір 30 акрів відділено на зображення різних роду громадської роботи.

СМЕРТЬ ПРИ ГРІ.

В Нью Йорку скоїлася така подія: Підчас гри в італійські круглі, в котрій котиється дерев'яні кулі до центральної, або королівської кулі, одна куля коротілася далеко від площі гри. Куля попала під колесо переїжджаючого „трової“, а коло „трової“ підбило її вгору з такою силою, що вона вилетіла яких 10 ступ у повітря. Куля апа на голову 55-літньому Ралфові Бессі, що придивлявся забаві, й поклала його на місці трудом.

СКАНДАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В СКАРБОВОМУ УРЯДІ.

В окружному суді в Золоті розпочався сенсаційний процес проти начальника скарбового уряду із Зборова, Йосифа Ляврова, урядовця Р. Пшеводського та зборівських юристів із Розенцайга, Річ Юрашкі й Оз. Бурга за різні зловживання. Найпоганіше представляється на основі акту обвинувачення справа Ляврова, що зловживав свого становища в різних напрямках використовуючи примусове положення деяких платників, що були вприневолені явитися особисто в податкових справах, він доводив їх до сексуальних зносин, часто являючи насильства, і за те робив їм деякі уступки при екзекуції податків. Хотини ухитили перед владою і зборівським громадянством за великого суспільного діяча, він змушував податників складати окупи на публічні цілі і за те відносився прихильно до їх прохань. Взагалі Лявров поведився з одними платниками дуже ласкаво, з іншими брутально, тероризував їх і безоглядними екзекуціями доводив до матеріальної руїни. Одну жінку з озброєної заступав і за те поробив їй опісля неоправданих податкових подекцій, які обурювали інших громадян. Розправив вельш впрямдент суду Млінарський.

АНАЛґАБЕТИЗМ У ЛЕНІНГРАДІ.

Як повідомляє советська преса, ліквідація аналґабетизму в Ленінграді посувається слабо. Скажіть є аналґабети у Ленінграді, не знають. Не можна зникнути аналґабетизму навіть серед промислових робітників, бо нпр. у фабриці „Верстко“ є 300 аналґабетів, у швейній фабриці 650, в Кіровському Заводі 740. З цього приводу советська преса закидує професійним союзам бездіяльність і бюрократію.

СЕЛЯНИ ЗАМОРДУВАЛИ ГЛАВОВОГО.

Гайовий села Воля Бужецька коло Лукова, в люблінському воєводстві, П. Косут, пішов зі своїм сином на перегляд лісу. В лісі побачили, що Ян Рояновський й Фр. Кравчик пасуть там худобу. За злік глайового вигнуто худобу з лісу Рояновський і Кравчик та ще інші люди, озброєні в сокири та дрючки, кинулися на Косута й так сильно його побили, що Косут від ран помер. Убивників арештували.

ЗА ОРГАНІЗАЦІЮ ГАЗЕТАРІВ.

Четверта річна конвенція юнії газетярів, Американської Газетної Гільді, покінчилася в п'ятницю вибором уряду та ухваленням багатьох припоручень цьому уряду. Предсідником юнії вибраний знов відомий фейлетоніст Гейвуд Брун.

Конвенція ухвалила, що уряд Гільді не сміє підписувати контракт, в котрім нема постанови, що зарплат газетярів має наймати лише газетярів, що належать до юнії, та що не дає редакційним робітникам 5 днів та 40 годин праці на тиждень.

ПЕРШИЙ ЛИСТ НА СВІТІ.

Найдавніше написаний лист на світі — це лист, знайдений в руїнах міста Уру в старій Халдеї (нині Мезопотамія, країні, що лежить між ріками Тигром і Евфратом в Азії). Зміст листа був написаний на глиняній табличці, а коперта була також з глини. Листа написано за часів панування першої вавилонської династії Лярзу коло 5,000 літ перед Христом. Цікаве, що перший лист на світі не є ані новий, ані старий, ані сучасний, ані давній, ані якийсь інший, а отже перший лист на світі був торговельним листом. Найдавніший лист спочиває тепер в одній з лондонських музеїв.

ОБЛИЛА КИПЯЧИМ МОЛОКОМ КОМ ДВОЄ ДІТЕЙ.

У Станіславові трапився трагічний випадок. Служниця референдаря воєвського уряду, В. Старчевського, Ольга Наглік з необережності облила киплячим молоком двоє дітей Старчевських: півторалітню Марусю й чотиролітню Іванну.

ВИЛОВЛЮЮТЬ „БЕЗПРИ- ТУЛЬНИХ“.

У всіх містах СРСР відбувається тепер збільшена акція вилучення дітей і бездомної молоді, т. зв. „безпритульних“. Намагаються устатити тотожність і походження цієї молоді. В Ленінграді тримають також дітей у затримках. За залишених без опіки дітей карають батьків. Поліція списала 20 протоколів з відомими советськими урядовцями, що заглядали дітей без опіки. З огляду на існуючу систему в СРСР, на основі якої батьки, перетяжені професійною й примусовою „політичною працею“ в різних клябах, організаціях і т. п., не мають просто часу на родінне життя і поборювання т. зв. „безпритульних“ каранням батьків не дасть очікуваних вислідів.

НАГЛА СМЕРТЬ ПІДЧАС МИТНОЇ РЕВІЗІЇ.

Підчас особистої ревізії пасажирів поїзду, що їхав в Бидгощ до Данцига, знайшли в данцізького купця, 60-літнього Альберта Габек, скриті 370 ул. Тому, що Габек задержував тільки 5 ул. його притримали. Купець так цим перенявся, що нагло вмер. Лікар ствердив від удару серця.

НОВА ПОГРОЗА.

Москва офіційно повідомила найвищих советських урядовців, що вони будуть негайно потягнені до судової відповідальності, якщо відразу не зреорганізують автомобільного і селянсько-господарського промислу. Іде головне про товарів автомобільного і господарських машин. Декому, як добре відомо в Америці Дибесові, дано всього два дні часу для реорганізації автомобільного промислу.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ В БЕРЕ- ЖАНАХ.

Наше народне вчителство, згуртоване в товаристві „Взаїмна Поміч“ — це найбільш організований та дисциплінований інтелігентський елемент. Не жаліють вони ніколи підмоги там, де справа йде про народні цілі, а найкращим прикладом цього нехай буде факт, що народне вчителство допомогло Кружкові Р. Ш. в Бережанах сплатити майже в цілості затягнений і дуже прикрий довг у суспільній об'єкції, що перевищував квоту 2,000 ал., не оглядаючи на великі матеріальні жертви. Цим дало лише організоване народне вчителство ще один доказ того, як воно широким ставиться до своїх громадянських обов'язків. Взя 16. травня влаштувала „Вз. П.“ спільне свячене, що на ньому вийшло понад 40 осіб нашого вчителства з бережанського повіту. Свячене попередило товариські сходили, що їх відкрив делегат Гол. Т-ва Вз. П. Микола Волонос.

АМАТОРСЬКІ ВИСТАВИ.

Дня 23. травня відбулися такі аматорські вистави в читальнях „Просвіти“ бережанського повіту: „Пригоди вчуть згоди“ (Плотича), „Зрада“ (Троїтаньч), „Ой, не ходи Грицюк“ (Поточани), а дня 16/5. „Кара совісти“ (Нараймісто). Натомість заборонило старство аматорських вистави у Кривім, Вульці, Шеланові, Конурі у свят. Татевченка в Козівцях, св. Матери в Козівцях та фестивалі у Лютині й Котові.

ГОРОБЕЦЬ ПІДПАЛИВ ДІМ.

В Гдині нічю на 25. травня була пожежа дому при вул. 10-го Лютого. Згорів дах, решту будинку пожежна сторожа врятувала. Ствердили, що пожежу спричинили горобець, який заніс до свого гнізда негашений недокурок папіроса.

БАЛЬОН ПРОФ. ПІКАРДА ЗГОРІВ.

З Бріселі (Бельгія) повідомляють: Проф. Пікард разом зі своїм помічником Максом Конінсом мали намір 25. травня перелетіти на пробу своїм старим стратосферичним бальоном. Підчас приготування бальон заповнювався й зовсім згорів. Проф. Пікард і його помічник вийшли з катастрофи здорові. Пожежа вибухнула в хвилині, коли прикріплювали гондолою до бальона. Бальон зовсім знищений. Ніхто зі служби та прив'язаних на майдані осіб не потерпів ніякої шкоди.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВОЄВОДА ПРО ЛЮБЛІВІСТЬ УКРАЇНЦІВ

Дурив, але не одурив американського кореспондента.

ЛЬВІВ. — Перебуваючий тут американський кореспондент Отто Д. Тодішос мав розмову з польським воєводою, д-ром Альфредом Біліком, на тему польсько-українських відносин. Воєвода заявив кореспондентові, що тепер уже нема від довшого часу в Галичині ніяких терористичних актів з боку українців, а є тільки „виступи українських селян проти жидів, які польська влада ліквідує“. А позатим є по селах спокій і українське населення відноситься до Польщі людяльно. Кореспондент запитався, чи воєводи відомі націоналістичні змагання українців до відродження самостійної української держави. Воєвода відповів, що так, але Польща, річ ясна, не стерпить ніякого такого „самостійницького руху“. А д-р розповідав, як то Польща попірає українців на культурній і економічній полі. Кореспондент запитався і про колонізацію українських земель мазурами і польськими воєнками, та воєвода сказав, що то тільки пересуває влада селян з густо заселених польських провінцій на рідко заселені українські. Пересилаючи ці відомості до часопису „Дні Нью Йорк Таймс“, кореспондент додає, що представники українського народу дивляться на порушені воєводою справи цілком інакше. Вони виказують, що Польща тисне український нарід на всіх ділянках, не тільки політичних, але й культурних, та нищить українського селянина ще й економічно. Нищить і українські кооперативи і не дозволяє їм вивозити за границі українських хліборобських продуктів, змушуючи їх тим чином продавати ці продукти польським гуртовикам за дуже низьку ціну.

В УКРАЇНІ ПІД СОВЕТАМИ МАСОВІ АРЕШТИ.

ЛОНДОН. — Лондонські газети переповнені вістками з С. С. Р. А найбільше місця присвячують там Україні, бо про неї пишуть тепер раз-у-раз і советські урядові газети. Україною прикривають вони найновіші розстріли советських генералів, бо нібито і ці шойно засуджені й розстрілені 8 генералів були теж у змові з тими, що хочуть відірвати Україну від зв'язку з Соведами. Разом з тим є повно новинок з Харкова, Києва й інших місцевостей в Україні й Білорусі, з яких виходить, що в Україні неспокій, що там убивають агентів ГПУ і військових старшин та розкидують по вулицях міст лєтучки з відзовами, щоб „пімстити смерть Тухачевського і Жидів“. Кажеться далі, що генерал Якір був люблений серед війська в Україні й тому його нечесно до Ленінграду. Пишуть далі, що в Києві арештовано 900 червоних офіцерів, а в Харкові 700.

ПАНІКА В МОСКВІ.

ЛОНДОН. — У Москві ніхто не знає, що властиво діється. Знають тільки, що тюрми переповнені арештованими та що постійно переводять далішні арешти як серед військових так і цивільних, як теж серед партійців.

ВОРОШИЛОВ „ВІСНАЄ“.

МОСКВА. — Народний комісар оборони видав до армії короткий приказ, у яким виясняє, чому розстрілено маршала Тухачевського й сімох советських генералів. Ворошилов каже, що розстріл згодився за гроші відступити Україну „одній державі“. Під тою державою розуміє Ворошилов Німеччину, але по імені її не називає.

ЯК ВИГЛЯДАВ РОЗСТРІЛ.

МОСКВА. — Говорять, що про розстріл советських генералів повідомлено населення через радіо. Не подано ніяких подробиць розстрілу. Тільки демонструє про маршала Тухачевського, що відмовився від того, щоб йому перед розстрілом зав'язати очі.

„СОБАКАМ — СОБАЧАЯ СМЕРТЬ“.

МОСКВА. — В повищий спосіб нанисала московська „Правда“ про розстріл маршала Тухачевського і його товаришів.

НІМЦЯМ, ЯК І ЖИДАМ.

КРАКІВ (Польща). — Відомий американський кореспондент Отто Д. Тодішос взявся розслідувати між іншим і положення німців у тих краях, як от у Польщі, де вони становлять національну меншість. Кореспондент стверджує, що як це дивно не виглядає, але проте є правдою, що положення розкінчених по тих різних краях німців є таке саме як жидів у Німеччині. Всюди німців тиснуть і переслідують, і то на підставі законів, у яких спосіб, що змушують їх емігрувати. Виходить, що й доля тих німців, хоч мають за собою попередню сильну німецьку державу, є незавидна, не ліпша від жидів.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1883

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. "Свобода": BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BERGEN 4-1016.
4-0807.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ШПИГУНИ І ЗРАДНИКИ БЕЗ КІНЦЯ

І знов у Москві черговий процес за саботаж, контрреволюцію, зраду й шпигунство. Не перший він і не останній, і через те він не викликав би в світі більшого інтересу. Щоправда, світ не привик до таких видовищ, щоб керуюча партія в державі так правильно влаштувала процеси проти своїх товаришів, та ще тих, котрих вона величала як героїв і мучеників партії; але як такі процеси в Росії завелися, то світ з часом з цим явищем погодився. Мовляв, так воно не діється в культурному світі, але це видимо старий московський звичай.

Одначе те, що тепер діється в Москві, це представляє вже щось надзвичайне навіть для тих, що від Москви готові всього сподіватися. Стає там на лаві обвинувачених за державну зраду й шпигунство в користь головних ворогів аж 8 офіцерів російської армії. Вже само число замітне. Звісно, один зрадник може трапитися хочби й де: адже був Юда навіть між апостолами Христа. Одначе тут не один зрадник, а ціла низка. До того це не прості офіцери, а генерали, і то навіть не прості генерали, а визначні генерали. Є між ними люди, що діставали найбільші відзначення російської армії. Є команданти військових академій. Є команданти цілих округ. Є голова організації для тренування військових резервів. Є навіть один генерал з титулом маршалка, яких у цілій Росії є лише п'ять. Є люди, котрих большевицький уряд величав геніальними.

До цього це не генерали, що вийшли зі шкіл, що не бачили активної служби. Є між ними люди, що вже нохали порою, що перейшли хрест огню, що вже бували на фронтах. Що більше, є люди, котрих ця сама влада, що їх тепер ставить під розстріл, ще недавно величала героями большевицької революції.

Всякі будуть пояснення цього справді небувалого видовища. Одначе які вони не були би, всі враження зійдуться без сумніву в одному, а саме, що російська большевицька армія не має тої бойової вартості, яку їй приписували, судячи її по числу вояків, по числу гармат, панцирних автомобілів, літаків тощо. В кожній армії попри число й озброєння вояків, попри машинове випосадження числиться те, що за приміром французів усі майже народи в світі називають "мораль", а на що складаються: дисципліна, солідарність, віра в своїх провідників. Як кажуть американські газети з приводу процесу, російська большевицька армія "тратить лице", себто тратить пошану й самопошану. Набудуче ця армія буде рахуватися в світі за армію, що просякала шпигунством, за армію, що добра на першо-траншеї паради, до мордування недоволенних, а неузброєних людей большевицької держави, але нездібна до боротьби проти справжніх армій з вірними ідеї провідниками.

ПРО ВИПРАВУ НА КИЇВ

(Пісудського і Петлюри в 1920 р.)

Вам уже певно відомо, що вийшла у Варшаві книжка польського військового історика ген. Т. Кутшеби п. з. "Виправа кійовська 1920 р." Крім того він еам подав її зміст у викладі через варшавське радіо. Це дало причини до різних голосів у польській пресі про ту книгу. Думаю, що шановним читачам за морем добре буде знати головні точки радієвого викладу про цей похід, що відбувся в то-варистві армії Петлюри, що то перша дня 8. травня 1920 р. вмаширувала до Києва. У викладі ген. Кутшеби будемо всюди, де є бесіда про "нашу армію", вживати слова "польську", бож так він це розумів.

—о—

Ціллю польської війни з Росією було в понятті Пісудського здобути належних полякам східних границь і поміч до повстання на польським східі незалежної від Росії української республіки та за-печення через це Польщі ціл-ковитої самостійності у внут-рішньо-політичній устрою сво-го власного краю.

Польсько-російська війна розпочалася на весні 1919 р. з тою хвилею, коли советські війська як авангарда комуні-стичної революції вступили в польські (? — Ред.) області, займаючи польські окраїни: Вильню, Лідоу та Баранови-чани. Була це отже збройна зачіпка проти формуючої се-бе польської держави; був то напад комунізму на народню Польщу.

Польща приймала ту накинє-ну їй боротьбу і відповіла на не заціпно, займаючи на Ве-ликдень 1919 р. Вильну. Поля-ки станули немов на зворотнім пункті: Росія, що бажала миру з Польщею та шанувала її пра-ва до володіння польськими землями, могла дати Польщі мир, признаючи акт заняття Вильни. Але советська Росія, що бажала нести комуністичну революцію через Польщу на захід, не жертвувала полякам миру, а навпаки, цілий 1919 рік стояла з ними на війсьній сто-лі.

Одначе незадовго положен-ня советської Росії дуже по-гіршилося: добровольці-росій-ські армії під проводом Дені-кіна, сформовані в південній Росії, розпочали свій побідний похід на Москву.

Здавалось, що спільний збройний наступ Пісудського

і Денікіна зможе побити со-ветську армію, а в дальшій на-слідку знищити большевизм у самій зародку.

Був це вимріяний план для держав, що належали до Ан-танти, зокрема для Англії та Франції. Це вело б іменно до відбудови старої царської Росії, цінної союзниці Антан-ти. Зави однак Польща рішилася на таку спільну роботу з Денікіном, Пісудському стали я-сві погляди Денікіна на буду-чу Польщу. Довідався він іменно, що Денікін не хоче признати повну політичну не-залежність Польщі, але бажає собі поперед повної побіди над большевиками, щоб, по-валявши їх уряд, скликати Думу, котра доперва малаб рі-шити, як далеко самостійність Польщі має сягати.

Сказавши простими слова-ми, виходило, що Денікін ста-вить ворожо до державної самостійності Польщі, але стоїть на сторожі "неделімої Росії".

Супроти цього порішив Пісудський не співділати з Дені-кіном, але навпаки, облекшити Советам перемогу над ним.

І тому то в осіні 1919 р., коли советські армії були Денікіна, польська армія стояла цілими тижнями з кісами при носі, виконуючи хоч і не умо-лене зав'язання зброї.

Війна Советів з Денікіном була ведена на землях Великої України по обох боках Дні-пра.

Крім того в тім краю існу-вала ще претя сила, що по-стала до вибуху революції, а була, нею Україна, що визна-лила себе з московської нево-лі, а стояла під політичним проводом отамана Петлюри. Уряд цієї республіки навазяв з Польщею політичні зносини ще в 1918 році, а тодішня вар-шавська "Рада Стану" (підчас німецької окупації) висла-ла була до українського уряду першого польського посла.

Історія тої "Людової Украї-ни" була дуже драматична. Во-на початково, і то на коротко, зустрілася була з Польщею, а потім з Росією червоною і з Росією білою. Денікін спр-отивлявся повстанню "людової України", а коли війська Пет-люри в серпні 1919 р. займили були Київ, то прийшло до от-вартої війни між Денікіном і Петлюрою.

Армія Петлюри, напірана Советами і Денікіном, уступи-

ЗАКАРПАТТЯ І НАШ ПРАПОР

На Закарпатті йде ще далі боротьба з чехословацькою владою за права нашого жо-всто-синього прапору. Відомий діяч д-р Юлій Бричак за-брав ще раз голос у тій спра-ві на сторінках ужгородського часопису "Українське Слово". Його стаття звучить:

ЖОВТО-СИНИЙ ПРАПОР І НАШІ УРЯДИ ТА СВЯТА.

Кілька днів тому відбулися по цілій Підкарпатській Русі свята 18-тої річниці прилучен-ня Підкарпатської Русі до Че-хословацької республіки. Бага-то нарікань чути тепер з усіх сторін, чому уряди не вивішу-ють нашого краєвого жовто-синього прапору. Напр. у Уж-городі навіть на святковій а-кадемії, що була кульмінацій-ною точкою в програмі свят, не видно було жовто-синього прапору в салі міського кіна. Цей факт трохі що не скін-чився неприємним інцидентом. Так, напр., головний промо-

ла, і лише частина її осталася в краю, ведучи т. зв. малу вій-ну на задах російських військ, а друга частина армії Петлю-ри та він сам шукали захисту у Польщі.

На відобраних Денікіном областях, а було то в лютім 1920 р., проголосив больше-вицький уряд повстання (ство-рення) советської України, котра також старалася навазя-ти з Польщею політичні зно-сини. Отже в зимі з 1919 на 1920 рік існували в Україні два слабкі же уряди: совет-ський, попіраний Росією, а не-признаний Польщею, і уряд "людової України" (У.Н.Р. — Ред.), непризнаний Росією і Денікіном, а підчинений Пет-люрі, що був тоді в Польщі.

В лютім 1920 р. Росія (Со-вети) запропонувала Польщі мир, а то тому, що їй було потрібно миру, щоб себе внут-рішньо і військово сконсолі-дувати. Советська влада була тоді ще дуже слабка, та Со-вети думали, що західні дер-жави готуються до якогось "хрестоносного походу" в ці-лі знищення комуністичної ре-волюції. Крім того і внутрі-шній, контрреволюційний ворог, у виді недобитків Денікіна та-кож загрожував советському устроєві. Отже Совети бажали миру, щоб скріпити себе на силах, без котрих не могли виконати своїх далекосяглих планів.

(Кінець буде).

вещь святая, о. А. Волошин, на-знак протесту хотів відмови-тися від виголошення свято-чної промови.

З огляду на цей стан ува-жаю за потрібне й доцільне, щоб цією справою зайнятися подрібніше. Хочу звернути у-вагу на те, що цей прапор є нашим старим, історичним прапором та що взагалі по-милково і тенденційно поши-рюють у нас думку, що нібито жовто-синій прапор є прапо-ром чужим та що його прине-сли до нас по перевороті за-карпатських емігрантів.

Вже в часі св. Степана мали русини окреме князівство "Мархія Рутенорум" і князем русинів (Дукс Рутенорум) був наслідник престолу, син св. Степана, Емеріх. Історики до-гадуються, що жовто-синій прапор був прапором цього князівства, та що тому мають жовто-сині барви, нпр., міста Кошиці, Ужгород, буваха жу-па Аба-Уй-Торна, буваха жу-па Марамороська і т. д. Дока-зують також історики, що князь Федір Корятювич, як власник Маковиці і нинішньої Підкарпатської Русі, уживав того прапору.

Ці історичні барви має та-кож мукачівська гр.-кат. епар-хія, котра репрезентувала ко-лишню територію, де жи-ли русини-українці на Підкар-патті від Пограду аж до Ти-си та по Дебрецин.

Цей прапор є прапором най-старшого американського то-вариства підкарпатських руси-нів-українців в Америці: "Соє-диненіє". Під тим прапором відбувалося голосування в Аме-риці 1919. року і цей прапор привезла 1920. р. спеціальна делегация американських руси-нів-українців і передала його в рамках великих святкових гу-бернаторові Гр. Жаковичеві і віце губернаторові д-рові Еренфельдові. При тім свято-чній акції були присутні пред-ставники влади, війська і ду-ховенства.

В часах революції всі три ради: хустська, ужгородська і прип'ятська, котра була пер-вісно зорганізована в Любов-ні, а також жушна мараморось-ка рада одногласно проголо-сили жовто-синій прапор за на-ш національний і краєвий прапор та всі його на своїх задах уживали.

Навіть на конгресі в Буда-пешті 10. XII. 1918. року всі учасники конгресу під пред-

сіднитвом бл. п. Євмена Са-бова, лізншого голови обще-ства Луковича, признали цей прапор за прапор Підкарпат-ської Русі.

Дня 8. травня 1919. коли всі три ради злучилися в Ужгоро-ді в одну Центральну Народню Раду та проголосили наше до-бровільне прилучення до Чсд. республіки, таксамо признали цей прапор нашої країни. Коли рішення Центр. Ради 100-ча-нова депутация передала в Празі Президентові-Визволі-тельникові, передала його під жовто-синіми прапорами, жо-вто-синіми кокардами на гоу-дях і такою кокардою окраси-ли собі груди при тій нагоді і бувший губернатор А. Бескид. Дня 21. травня 1919. року за-маляли ці прапори здовж від Вільсонової залізничної стаці-аж до Градчан і замавав цей прапор і на самім празькім граді.

На основі всіх цих історич-них фактів увійшли наші бар-ви до гербу Підкарпатської Русі, а також і до великого гербу Чехословацької респуб-ліки.

Отже справа прапору була і є раз на завжди вирішена.

Жовто-синій прапор є на-шим історичним прапором, є знаком нашого прилучення до ЧСР, є знаком нашої автономії і кожного, хто виступає проти цього прапору, треба вважати ворогом нашого прилучення до Чсд. республіки і ворогом наших прав і нашої автономії.

Як признаємо за обов'язу-юче рішення Центр. Нар. Ради з 8-го травня 1919. року, то мусимо признати й її право щодо установлення для нас нашого прапору. Прапор цей є наш, ніхто нам його не при-ніс і ніхто нам його не на-вісив.

Краєвий уряд вже давніше видав рішення, що попри державний прапор можна вжи-вати всюди жовто-синій прапор як прапор краєвий. Це рі-шення не вистарчає. Краєвий уряд має дати розпорядок, що при всіх державних і народ-них святах має бути вишівний поруч з державним прапором і наш жовто-синій прапор. То-ді буде кінець усім тим анома-ліям, які тепер час від часу повторяються тому, що кіль-ком панкам у роді д-ра Фе-ницького рішення наших рад не подобається.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

Михайло Зошенко.

ДОРОГА ШАСТЯ

А Олена Григоріївна бі-жить до дому. Зрозумі-ла тепер, що ошукувало її найбезсоромніше сім-літ.

Дом а стала перегляда-ти шуфлячки чоловіко-го бюрка. Сила силенна любовних листів, повних солодких присяг. Зомлі-ла, одначе скоро прийшла до себе. Знала вже, що вийшла за драба.

Не сказала йому нічо-го, як на другий день вернувся до дому. Ходи-ла лише довго по саді й обскубувала листя з де-рев. Лютик, що ще не бачив жінки такої нахма-ресоті та мовчазної, затрі-вожився. Зрозумів, що перебрив мірку.

— Я обманював її сім-літ, — сказав до себе — а навіть із нею не живу. Коханню для мене завя-зало й світ.

Совість не заперла ще в ньому зовсім. Відчував жаль. Сів біля жінки та став розповідати їй, як обманював її.

— Не хочу затроювати тобі й далі життя, — ска-зав. — Кожна жива істота має право до чиеїсь лю-бови та пестощів. Ско-ристай з твого права.

А Олена Григоріївна на-це:

— Я доцільно твоє до-бре серце. Та про твою поведінку я знала вже перед твоєю розмовою.

Лютик слухав здивова-ний, а вона говорила да-лі.

— Не думай, що я не користувалася правом ко-хання та пестощів. Я не ждала твого дозволу.

Сердитий зірвався з міс-ця.

— То ти зраджувала ме-не, ти нікчемнице! — кри-кнув. — Назви мені зараз тих розпусників, бо інак-ше не ручу за ніщо!

Назвала сім назвищ, а між ними й Федотова.

— Дурень із мене, — сказав — що я признався. Ти підла підляка. Потор-да, яку чую до тебе, зму-

шує мене до виїзду. Про-щай.

Думав, що вона буде просити його, щоб ли-шився, та вона свідомо переваги свого багатства, сказала:

— Добре робиш. Я са-ма хотіла піддати тобі думку, щоб ми розій-шлися.

Лютик плює на жінку. За хвилину виходить із хати.

— Ідь, ідь. За мої гро-ші куплю собі ліпшого.

Лютик пішов до лю-бовниці, та ця прийняла його холодно, як довіда-лася, що разом із жінкою пропало давнє веселе життя. Погорджений оже-нився з маючою співачкою тай живе в добрі.

Олена Григоріївна ви-шла за Федотова. Як до-року став нарікати на здо-ров'я, сказала з усміш-кою:

— Розійдімся!

Федотів зараз видужав і став перебувати з жін-кою. Бували часто в го-стинниках. Олена Григо-ріївна постарілася трохи та згріжливо дивилася на мужика. А Федотів заїдав куря та зависно дивив-

ся на молоді дівчата, що сиділи при сусідніх сто-ликах.

Олена Григоріївна втра-тила значну частину май-на та стала продавати зо-лоті царські гроші. За ті заборонені трансакції ви-селили її на провінцію. А Федотів викрутився, дока-зував, що не мав нічого спільного з маєтковими жінчиними справами, з якою оженився з любові.

Одначе не поїхав до неї. Та Олена Григоріївна не гризлася рівнодушні-стю чоловіка. Знала вже з досвіду, що кохання не купити. Дорога шастя, це дорога почування, не-завального вирахуванням.

(Кінець).

— Це є дільподок, один із тих передпотопових звірів, що жили на землі мільони літ, заки появи-лися люди.

— Дільподок? Добре, та коли він жив так ба-гато літ перед появою людини на землі, то як можете бути певні, що він справді так називався?

Ф. Карінті.

ПОЗИЧКА

Майже кождий має сво-їх постійних просяків, що приходять звичайно в цю саму пору. Трапля-ється часом, що не маєш чим заплатити газу, елек-трики, одначе не може то-бі трапитися, щоб ти міг сказати просякові:

— Любий приятелю, я сам сьогодні не маю гро-шей...

Як дуже воно неможли-ве, я сам переконався.

Сидів я у каварні як зничайно та читав газету, як підійшов до мене во-єний інвалід, що був ра-нений у голову. Він що-дня по обіді дістає від мене два цят'є сотиків.

Підходить до столика, ні-чого не каже та жде.

Так було й тепер.

Став я шукати по ки-шенях. "До чортів!" У гаманці не маю ні сотика, а портфель я забув дома. Було прикре положення.

Інвалід ждав, стояв спо-кійно й чемно, одначе ли-це його не зраджувало

ні спочування ні зрозу-міння. Я дивився на ньо-го з боку.

— Дуже мені прикро, — говорили мені його очі — я знаю, що воно для вас неприємне, та в теперіш-ньому економічному по-ложенні хіба самі зрозу-мієте, що я не можу вам ані нічого жертвувати, ні поборгувати, для мене всі такі строги.

Я зачервонів і встав.

— Заждіть хвилиночку — сказав я.

Я шукав очима якогось знайомого.

Ага, є директор банку! І я вже хотів підійти до нього.

Та зараз відійшла мені відвага: "Ні, він так ду-же пильно читає". Я му-же пильно читає. Я му-же жартівливого, щоб йому пояснити, чому позичаю два цят'є сотиків, а я зов-сім у цій хвилині не на-строений до того, а ви-правдуватися, що я забув портфель дома — також не маю охоти... Ні!

А може власник кавар-ні?... Годі за таку дрібничку напастува-ти людей!

Вже знаю, що зроблю! По прощу вейтера! Та вейтер був саме при го-стях, які звичайно цікаво зиркають у мій бік. Чей-же не дам цим людям на-годи, щоб могли загляну-ти в моє приватне життя.

— Ласкавий пане, — обі-звася нараз хтось до ме-не з просьбою.

Я обернувся.

Був то просяк, каліка на одній нозі, також мій постійний відборець. Гля-дів на мене признав. Шож мені робити?

— Саме в пору ви прий-шли. Не лише, що вам нічого сьогодні не можу дати, а ще й сам мушу мати зараз два цят'є соти-ків.

— Дуже радо ласкаво-му панові позичу їх, ду-же прошу! — сказав до ме-не врадуюно та подав ме-ні два цят'є сотиків.

Воєний інвалід усе ще стояв при мому столику, ждав похмурий, сприй-нятий, невмолимий.

Слава Богу, що маю для нього. Як це добре, коли маємо добрі взаєми-ни в наглому, а тяжкому фінансовому положенні.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

КРИТИКА КРИТИКОВІ

На мої завваги про деякі поезії, прислані останніми часами до „Свободи“, обрушився один з поетів, котрого по-казано навіть у своїх увагах.

Цей поет каже: „Буває часом, що і з малим умом люди критикують і більше вчених, але не з такою критикою, під якимсь іменом, як напр. гусака. А чиж я тому винен щом вродився бідаком? Що ті пани і д-р редактори зовуть мене гусаком?“

Щоби баламутство далі не ширилося, скажу ясно: Так, буває, що люди з малим умом критикують і більше вчених; що я нікого гусаком не називаю, хіба справжнього гусака; що тимбилюхто не називаю гусаком того, хто ридився бідаком; і що ці уваги писав я один, і що я докторату не маю.

ЧИ ЗА ТЕ БЮТЬ ВОВКА, ЩО СІРНИЙ?

І ще раз скажу, що справа в тому, чи наведена поезія нашого поета дає читачеві відчуття туги за рідним краєм.

Автор написав мені крепких слів велику силу, але всетаки мене не переконав, що в його поезії є туга за рідним краєм. Нехай же тепер читачі візьмуть поезію в руки ще раз і самі переконуються.

ПОЩО МУЗИКА?

І я все ще не вірю поетові, що гуцул вииграє на сопілці, щоби пасли траву вівці. Я був на полонинах і бачив, як гуцули грали на сопілці, а вівці не паслися, і бачив, як вівці паслися, як гуцули на сопілці не грали. Мені все ще здається, що гуцули на сопілці грають, щоби віддавати свої почування, а вівці пасуться, бо голодні, а не тому, що гуцули на сопілці грають.

І мені здається, що як написати прозою, що гуцул вииграє на сопілці, щоби пасли траву вівці, то це буде дурниця, а як це саме сказати з римом, то це не буде поезія, але все ще дурниця, хоч римована й ритмічна.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІ

Такі листи, як от цей лист ображеного поета, приходять до кожної редакції досить часто. Редакторів вони ні не ображають, ні не дивують, бо редактори їх дістають багато. Дістають їх письменники, лікарі, безбесмени, фільмові актори, просто всі люди, звичні публіці.

Одна американка, Джуліет Ловел на ім'я, навіть завдала собі труду й видала в 1933-тій році цілий томик подібних листів. Ця збірка подає справжні цвіткі кореспонденції.

Один купець, що робив бізнес поштою, дістав листа: „Ви кажете в своїм оголошенні, що можете доставити все. Прошу мені прислати експресом одного трупа. Постарайтеся дістати мені як можна найсвіжіший“.

До американської письменниці Зони Гейл прийшла просьба: „Я маю вигодосити промову перед нашим клубом. Зачуваю, що ви пишете оповідання. Пришліть їх мені. Я хочу їх ужити, щоби виповнити час, як мені не стане їде“.

Одна японська корабельна лінія дістала радіограму: „Труп поповнив самогубство на покладі стан здоров'я до брий“.

Одно підприємство, що торгує жіночими горсетами, дістало листа: „Чи пани має носити горсет у кухні, чи лише тоді, як вона пані?“

ЩО РОБИТИ З КРИТИКОЮ?

Один критик, пишучи про збірку Джуліети Ловел, радив кожному чоловікові, що дістає такі „гострі“ листи, збирати їх та порівнювати з ли-

ВОЗДУШНА ПІХОТА

стами в збірці.

Це йде в розріз із звичайною практикою людей такі листи як найкорше забувати.

Однак є люди, які всякі такі листи й випадки проти себе збирають або пам'ятають. В одному ньюйорськ журналі відомий американський „колюмніст“ Гейвуд Брун пригадує, як то одна комуністична газета осмілила його рисунком за те, що він був кандидатом соціалістів, хоч лише недавно пристав до партії. Газета змалювала Гейвуда Бруна як велике товсте немовля, що сидить у дитячій візку з пипкою в руці. Норман Томас, соціалістичний лідер, пхав цей візок і каже до одної старої пані: „А що, не гарна дитина? А їй шойно шість місяців!“

Гейвуд Брун за цю карикатуру зовсім не гнівається.

ЧОМУ НЕМА УКРАЇНИ?

Поет, що обрушився на мої завваги про його поезію, промовляв проти звичайно критикувати ще таким аргументом: „От і так подумати на цим, чиж то може бути на світі коліс Україна вільною державою, коли тут в Америці українці не мають згоди між собою“.

Якби вільна держава залежала від того, чи з собою живуть у згоді поети й критики, то в світі справді не було б ні одної вільної держави.

Ось у Франції постварився поет Верлен за своїм накладцем. „Ви знаєте, пане“, кричав Верлен, „що, даючи мені за плату за мої поезії, ви дали мені одну фальшиву монету?“ „Ні, цього не знаю“, каже накладець, „але як я справді дав, то маєте ось другу, правдиву“.

„Дякую“, каже поет, „але більше цього мені не робіть!“ І відчинив двері до виходу.

„Пане“, кричить за ним накладець, „але ви мені не дали ще моєї фальшивої монети“.

„Я не маю“, каже поет. „Я її пустих! З великою трудностю!“

І Верлен не віддав доброї монети. І, кажуть, поет і накладець сильно посварились. І колись тут я подивився на нову мапу Європи й бачу, що Франція ще далі назначена на ній як вільна держава. З того, що поети і наклади з собою сваряться, вона собі й вухом не веде падати.

Завданням висаджених во-душних десантів буде нищити в ворожому заплілі вузлові стації, силові централь, промислові осередки, військові установи та споруди, щоб у той спосіб паралізувати активність ворога. Висаджені відділи остануться без засобів транспорту і будуть мало рухливі. Засоби транспорту зможуть їм доставити літаками лише тоді, як вони захоплять в свої руки відповідну площу, де літаки могли пристати та висадити бажані вези і тенки. Перевіз авт чи тенків літаками є практично до переведення.

Повітряні десанти можуть висаджуватись або близько за ворожим фронтом з метою відарити на ворога заду, або в глибокому заплілі. Цей факт значно поширює фронтову смугу в глибину. Для удару заду плянують москалі висаджувати з повітря цілі полки та дивізії, як це вони подають у тактичній авіації.

Всі такі міркування дуже легко проводити теоретично. Практично ж стоїть справа трохи інакше. При добрій зорганізованій обороні заплілі всякий відділ легкопадістів в чийоздушної піхоти мусить бути готовий до того, що його ворог цілковито знищить. Щоб такий відділ міг знищити якийнебудь важніший об'єкт у ворожому заплілі, він мусить висадитись недалеко тогож об'єкту. Всякі важніші об'єкти будуть охоронятися. Коли вони навіть не мали власної оборони, то в скорому часі таку їм надішлють. Ціла десантова акція зведеться до перегонів, хто скорше досягне об'єкт. Перевага буде по стороні оборони, бо вона буде мати засоби транспорту. Зате десант таких засобів мати не буде і не зможе скоро рухатись у терені. Далше, оборона буде мати відомості і зв'язок та добре орієнтуватись у терені, а десант буде без зв'язку, без відомостей та не зможе орієнтуватись у терені. Вкінці при довшій боротьбі десант ослабне, йому вийдуть засоби стріляти і харчі, а ворог усе те буде мати в довірливій кількості. Вкінці важко принистити, щоб такий великий десант був для ворога непомітний. Наслідок той, що десант буде знищений, іще за-

ки вліпсе щонебудь зробити. Десант з літаків може мати успіхи тоді, як ворожа оборона буде слаба і коли він спуститься між своїми людьми, щобто у власному краю, занятому ворогом, та дістане харчі, зв'язок, помічників та провідників, або якщо ворог у заплілі буде дезорганізований, здеморалізований та зреволюціонізований. Якраз на зреволюціонізованість заплілі розраховують москалі. Вони припускають, що в кожному заплілі вибухнуть неспокої, лише в них буде спокій і порядок. Менші чи більші групи воздушної піхоти будуть висаджуватись у ворожому заплілі з пропагандною метою. Для того в москалів є окремі політичні формації, складені з самих комуністів.

Автім і сам десант не такто легко перевести непомітно у воєнній дійсності. При скоку з висоти 1,000 метрів чоловік з легкопадом летить до землі коло 4-х хвилин і уявляє собою в повітрі добру ціль для кулемета. При масовому десанті кулеметам не потрібно навіть добре націлюватись. Якщо куля попаде в легкопад, то це означає смерть для людини, бо легкопад роздереться і людина розбіється, впавши на землю. Кілька добре розставлених кулеметів можуть унешкодити дуже великий десант і звести цілу десантну акцію в ніщо. Якщож легкопадісти приземляться щасливо, то вони будуть порозкидувані на великій площі і заки зможуть зібратись, то ворог може їх винищити поодинокі. Збірка буде тим трудніша, чим подалше буде гірша та терен непроглядніший. В додатку кожний легкопадіст буде переважаний зброєю та стрільбом і все те буде змушений тягнути на собі або за собою у всяких умовах терену. Засоби транспорту не буде. При нічних десантах справа погіршується ще і тим, що ніхто нікого не буде бачити і ніхто не зможе зорієнтуватись у терені. Далше, до області фантазії належить і те, що великий десант буде непомітний чи то днем чи ніччю для ворога при сучасному розвитку воздушною оборони та розвідки. Нині в кожній державі ціла країна густо обсаджена стійками наглядку за літаками з відповідними підслуховими апаратами і засобами зв'язку. Літаки, що будуть везти легкопадістів, будуть всюди помітні. На них нападуть ворожі нищильники і вступлять у бій з охороною десанту. Площа спуску людей буде вивисити кілька квадратних кілометрів, бо інакше люди будуть падати один на другого. Важко уладити справу так, щоб люди приземлювались один коло другого близько, бо не всі нараз зможуть вискочити з літака, а будуть вискакувати один за одним. Тимчасом літак не зможе стояти на місці, чи рухатись поволі, якби то було бажаним для легкопадістів. За час, потрібний, щоб вискочили легкопадістів на площі кілька квадратних кілометрів вистане однієї піхотної сотні, щоб знищити один полк легкопадістів. Сам десант не буде мати надії на поміч чи відворот, бо літаки поїдуть назад до своїх баз. Розраховувати на героїство, це справа добра, але вона надто часто заводять розрахунки. Тому краще при всякій справі розраховувати на середню спроможність людини, а не на героїство.

Удачність самої висади людей залежна ще і в великій мірі від того, що олановує повітряні простори, щобто чия авіація міцніша. Всяка держава організує тепер оборону своєїго навіть

ПЛАВБА ПРИ МІСЯЧНИМ СЯЙВІ (MOONLIGHT SAIL)

ЗАХОДАМИ

РЕГУЛЯРНОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КЛУБУ ПЕРШОЇ ВАРДИ

В ДЖЕРЗІ СІТІ

ГОРІ РІКОЮ ГУДСОН НА ПАРОПЛАВІ

“АМЕРІКАНА”

ВІСНОК ВЕЧОРОМ, 15-го ЧЕРВНЯ 1937 (TUESDAY, JUNE 15th, 1937)

ТАНЦІ НА ПОКЛАДІ ПАРОПЛАВА.

ДОХІД НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

КОРАБЕЛЬ ВІДПЛИВАЄ ТОЧНО В 8-МІЙ ГОДИНІ ВВЕЧІР З ПРИЧАЛУ С (PIER C), НА КІНЦІ ВУЛИЦІ ЙОРК, ДЖЕРЗІ СІТІ.

WILLIAM J. MCGOVERN, ГОЛОВА

TICKET \$1.00

ІДЕМО ЧИ ДОЩ, ЧИ ПОГОДА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДЕЩО З ЖИТТЯ НАШОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ

Дехто є той гадки, що наша молодь в Америці є матеріалістично настроєна і що все склонна від нас старших вимагати ріжних річей, а нічого для старшої генерації не давати. Інші знову перецінюють працю нашої молоді і склонні її ідеалізувати. Ще інші називають спорадичні пориви нашої молоді в громадським життю „содомияним вогнем“, який назагал дає марні вислід.

Здається, що найслухніша буде та гадка, яка не буде вчинків нашої молоді генералізувати. Бо в деяких випадках наша молодь є справді неідейна, в деяких випадках справді горить „содомияним вогнем“, але в деяких випадках вона є серйозно наставлена, праця її приносить гарні успіхи для нашого громадського життя і з той праці ми повинні глибоко радіти.

Ось два характеристичні дописи, які можуть послужити для окреслення нашої тутешньої молоді: один у „Свободі“ з 29. травня, підписаний Марійкою-Джен-Гвіздь, а другий в іншому українським часописі, підписаний одним з нашої молоді з Нью Йорку. Та як обидва ці дописи між собою ріжняться!

Марійка Гвіздь, хоч і англійською мовою, розказує з захопленням про нашого небажального генія Тараса Шевченка, чи точніше про концерт у його честь, що відбувся заходом гартфордської української громади. В тім дописі авторка з приємністю згадує, що тамошній хор відспівав аж три пісні (між ними і „Заповіт“ Шевченка, що там деклямовано „Розриту могилу“, що виступали сопранові соли, які співали „де Дніпро наш коханий хвилі“, „Одної ночі“, а також що тамошня молодь зібрала для Рідної Школи в старому краю суму \$39.05. Хіба не гарна це робота? Хіба не можемо ми бути горді на таку нашу молодь?

Зате другий допис (а таких є багато) кидає інше світло про нашу молодь. У тому другому дописі бомбастичними словами закликається нашу молодь на баль, на яким буде „гучна забавка“, „танці“, „гурей“, „чир оп“, „вупі“, і т. п. Певно, що треба й забави для людей, головню для молоді. Та йде про те, щоб наша молодь відчувала, що життя складається не тільки з забав, але й з серйозних річей. Крім того забави лиш тоді добре „смакують“, коли наступають по мозольний і поважний праці і коли наша молодь це як слід

ЖДАЛИ І ДІЖДАЛИСЯ: ПРОПАМ'ЯТНОЇ КНИГИ.

Українська імміграція в Америці має чим гордитись, бо доконано великого культурного діла: видано Пропам'ятну Книгу У. Н. Союзу.

Добра книжка — це скарб. Вона — мірило культури. В такий спосіб можна оцінити і згадану Пропам'ятну Книгу, яка повинна бути сьогодні в хаті кожної української культурної й патріотичної родини в Америці. Кожний і кожна повинні її прочитати, а що прочитання ще й дітям: перекласти про те, як будувалась і зростала Американська Україна.

Велика вона розміром і повна різнорідного змісту. Присвячена не тільки У. Н. Союзові, але цілій українській імміграції в Америці, а про дусі: цілому українському народові і його ідеалом. Описано в ній історію української імміграції від її початку аж до наших часів. Є в ній описане, як мала горстка наших патріотів, що тому десятиліття літ прибули до Америки шукати кращої долі, поставила собі за ціль життя поставити основи під народно свято, під У. Н. Союз, на те, щоби буда збережена в Америці українська національна культура і традиція. Кладучи основи під У. Н. Союз, вони тим започаткували і ціле наше економічне і культурне життя в Америці. Вже небагато з тих піонерів при життю, а більшість теперішньої української імміграції приїхала до Америки, так би сказали, на готове, коли наше національне життя вже було розвинене, а У. Н. Союз числив тисячі членів патріотів.

В Пропам'ятній Книзі є описане очевидцями, з яким тяжким трудом приходилося колись працювати над поширенням національної свідомості між українцями іммігрантами. З цієї книги ми довідаємося, чим був для української справи наш часопис, наша „Свобода“, та скільки він витерпів за свою вірну службу Україні.

Пропам'ятна Книга це живий пам'ятник, виставлений тим усім, що будували У. Н. Союз і ціле наше життя в Америці. Понав цієї книги — це надзвичайно великий культурний осяг американських українців. Цей пам'ятник випав дійсно величаво. Він теж послужить нашій імміграції за дороговказ в будучині, при дальшій розбудові У. Н. Союзу і при наших змаганнях закріпити українське життя в Америці.

Михайло Ликтей, Нью Йорк, Н. Я.

ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ

У. Н. СОЮЗУ

- може тепер замовити кожний член ЧЕРЕЗ СВОЙ ВІДДІЛ, або прямо ЧЕРЕЗ АДМІНІСТРАЦІЮ „СВОБОДИ“, пересилаючи враз з замовленням \$1.00 та подаючи число того відділу У. Н. Союзу, до якого замовляючий належить.
- Ціна Пропам'ятної Книги виносить \$5.00, але члени У. Н. Союзу платять тільки \$1.00 титулом звороту коштів та тих видатків, що получені з спеціальною оправою цієї Книги.

КОРИСТАЙТЕ З ЦЬОЇ НАДЗВИЧАЙНОЇ ОФЕРТИ

- і негайно подбайте, щоб у домі кожного свідомого члена чи членкині У. Н. Союзу була ця Пропам'ятна Книга, що передає живо й правдиво все те, чим жило, про що мріло й чого доконало старше покоління нашої імміграції в Америці, як теж і те, чим живе й що думає про нашу будучність в Америці — наше тут роджене покоління.

ВИСАЙТЕ ЗАМОВЛЕННЯ НЕГАЙНО

- як не до секретаря свого відділу, так прямо на таку адресу:

“СВОБОДА” 81-83 GRAND STREET JERSEY CITY, N. J.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТЕПЛОТА, МИЛО І ВОДА ЦЕ
НИЩИТЕЛІ ЗАРАЗКІВ.

(З Освітнього Бюро).

Між людиною і її смертельним ворогом, зародками недуг, стоять хемікалії й інші середники, відомі як антисептики, чи нищителі зародків і зародків недуг. Ці середники мають повну силу нищення зародків, які є причиною недуг.

Батьком хемічного нищення зародків це карболовий kwas, також званий фенол. Цього сильного та небезпечного хемічного складу вживав Лістер, щоб не допустити зародків до ран під час операції, чого ще й нині вживають у багатьох операційних кімнатах.

Науковий спосіб дезинфекції або нищення зародків походить від Лістера і Лістера, хоч, подібні справи робили давно перед тим. Палення ароматичних субстанцій у кімнаті хорого вживали колись на здержування недуг, а лікарі 14 століття радили вживати оцту для тих цілей.

Дуже успішний нищитель бактерій це тепло. Коли є обва, що вода занежитена, тоді її переварюється, що є найпростішим способом дезинфекції. Молоко очищується від зародків через пастеризацію, себто тепло 142 ступнів Фаренгейта, в котрій держиться молоко пів години.

Вода з милом служить до чищення, як теж до нищення зародків. Через змивання можна здержати недугу у кухонній умивальні. Вживання води з милом практикують шпитальні доглядачки та хірурги перед операцією.

Хлорина це знаменитий дезинфектор, уживаний до чищення води в багатьох громадах. Хлорина, з вапна і карболового kwasу, це цінна дезинфекція для шпитальних посудин, виходків та умивальень. Це отрута, з котрою треба обережно обходитись та ховати перед дітьми.

Домашні дезинфекційні середники це бор і йод. Квас на змивання очей, антисептичний розчин на горло і йодина для малих екалічень і задріпок.

Ф. ЛІС.

ОБРАЗКИ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ.

Північ ранок на долах.

Рано, Сонічку якось не хочеться вставати в такий холодний ранок. Північ його, щоправда, давно збудили, та воно якесь ліниве. Вквіт. Отворило очі та заспало. Глянуло на землю. Та за хвилину вкривають його лице олов'яні хмари й не дають йому своїм теплом розтопити передчасний сніг на горах і висунути море болота на долах.

По селі розсипалися жінки з банками молока. Кожна скупилася в кацабайці, а голова закутана в хустку, що ледви ніс визнає. Молодарі ще не приїхав. Жінки збилися довкола старої Сліпкані. Нині має велику новину. Марія Федорова, яка щойно передувала звичалася, вже сьогодні потребує повитухи.

— Такі тепер дівки — каже стара Сліпканя. Третій день по шлюб, а вже буде мати дитину. Мені то було чудно, чому невіста не мала вінка у церкві, але то, щоби могла бути тяжка, мені й на гадку не прийшло. Вона була зє така кругленька.

Тепер стара Сліпканя передала собі баньку з молоком із правої руки до лівої, правою взялася під бік і говорила далі: „А видіте, який нині світ. Така яка хоть дівка дістане такого доброго чоловіка, а порядна дівка, як ось наша Гафійка, такого щастя не має.“

Стара Сліпканя булаб напевно ще довго хвалила свою Гафійку й ганила Марію Федорову, та струю її слів нараз утрав голос Маріної баби, що також тут принесла молоко й незапримічена вислухала, що говорила стара Сліпканя.

— Замкнувся би тобі писк, коли не має іншої роботи, лем брехати на других. Табля Гафійка також віддалася би, колиб не ходила як парадний сніг та колиб її писк не мовов як дуркотало. А так-вас кожний боїться, як чорт свяченої води. Іди собі своєю дорогою, таї гострі собі язык на своїй Гафійці, а нашої Марії дай спокій. Сама про себе вже ти забула, що мала копати навіть не місяць по шлюбі.

Та тут приїхало молочареве авто й визволило стару Сліпканю від дальшої ганьби. Жінкам знову було смішно, кожна верталася до дому, як лише молочар відібрав від неї молоко. Так то, обі суперниці втратили слухачок. Авто з молоком відїжджає, сільський майдан за хвилиночку опустів. Однак не надовго. Приходить чередар і витрубує на трюбу. Колиж уже не стає йому духу, з великою зручністю тряскає з довезеного багача, наче з кулемета.

Корови, що привикли до того сигналу свого цілоденно-

MOONLIGHT SAIL

Річна Північ при Місячній Світлі Першої Ворди Регулярної Демократичної Організації в Джерзі Сіті, відбудеться в вівторок, 15-го червня, на поштовій пароплав „Амерікана“, який відїжджає з кінця вулиці Йорк, Джерзі Сіті, точно в 8-й годині вечір, з причалу „С“ (Pier „C“), без огляду на те, чи буде дощ, чи погода.

Комітет, під проводом комішнера Вілєма Дж. МакГоверна:

КОМІТЕТ ПРИНЯТТЯ І ПРИГОТУВАННЯ:
Charles A. M. Borkhalm, Chairman; Thomas O'Rourke, Vice-Chairman; Mrs. Ellen Donelan, Vice-Chairman; Mrs. Theresa Liszewski, John Chunks, Mrs. Marie Chislock, William Lynch, Mrs. Helen Domanski, Charles Specht, Mrs. Mary Gohalan, James Fay, Mrs. Mary Green, William Welsh, Mrs. Nellie Choisea, Henry Hunter, Mrs. Caroline Reed, Stanley Kielbas, Miss Catherine Barth, Frank Waltz, Mrs. Alexandra Skoszyplec.

КОМІТЕТ ТИКЕТОВИ:
Louis W. Jacobs, Chairman; William Stevens, Vice-Chairman; Commissioner McGovern, Harry Jewusiak, Edward J. Flynn, Terence J. Liaski, Meyer Rosenberg, Joseph Wissnor, James Gleason, Herman Hilsenroth, Edward Welsh, John S. Burke, Leon Wiszewski, Frank Sadlak, Peter Gattanzaro, Charles Mielcgariski.

КОМІТЕТ КОРАБЕЛЬНИЙ:
William Connallon, Chairman; William Sheridan, Vice-Chairman; John McCurk, P. Ryan, J. Gillen, Fred Alban, Edward Katunski, J. McCombs, J. Welsh, Andrew Murray, Thomas O'Hare, Martin Jeffers, James Livingston, George Moran, Charles Donelan, Mark Burke, Frank Dyckman, Michael Pawanda, William Sadlak.

го доглядати, виходять зі стайні та стають на вулиці в ряд у напрямі толоки. Чередар вступає поміло за ними.

За хвилину за коровами біжать на пасовище безрого. Пастух їм на дорогу витрубує на розі (трубка з волового рога).

То тут, то там видно на майдані людей, ідуть на полівилонити решту кукурудзи. Іде їх мало, бо буде напевно дощ, а мало кому конеться виходити з хати в таку погоду. Хто не мусить, не вийде з хати.

Вотким повітрям пролетіло кілька капел. За хвилину із сірого неба спустився густий дощ. Село наче вимерло. Лише перед Батевою крамницею громада людей. Ждуть аж на них приїде черга, щоб могли собі купити гумові чоботи. Без них ніхто тут на долах в осени не обїдеться.

— Колиб не було того Баті, булоб зє з нами. Не можна би шкїряних топанків докупитися. Дав би му Бог здоров'я — хвалить собі якась баба нові гумові чоботи та сміло бродить калужами болота до дому.

А дощ не перестає.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІЕРНІЛД Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від 872, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в півторку, 18 червня, в годині 8-й вечір. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо деякі справи до розгляду. — Б. Ярем, предс.; М. Дубас, кас.; Д. Симінюк, секр.

КАМПАНІЯ ПРОТИ НЕГРАМОТНОСТІ.

Сотки вчителів у Нью Йорку, Шікаго, Дітроїт, Пітсбургу й інших містах Злучених Держав збираються до всенародньої акції на нищення неграмотності. Роблять особливі старання, щоб вписати кожну неграмотну по англійськи особу чужинського роду. Особисто відвідують тих, котрі можливо користатимуть з англійських курсів. Вислано заклики до чужомовних організацій, щоб кооперували з кампанією. Видано „почесні свідоцтва“ тим учням, котрі помагають вписувати своїх знайомих на ті курси. В додатку до того буде ведена праця допомоги натуралізації.

Підчас кампанії будуть вживати нових метод навчання неграмотних і нових підручників.

В Нью Йорку вже тепер уживають ілюстрованих підручників, зладжених для початкового навчання англійської грамоти. Буквар, котрий опирається на піонерський праці Кароліни А. Випл з Ньюйорського Сейтвого Заряду Освіти та Кларіси Г. Макавой, це „показник“, зладжений для розвитку здібностей до писання і читання у дорослих людей. „Моя перша книжка“, як звється той буквар, обнімає більше слів та речень, уживаних чужородцями при вповнюванні паперів, де питають про інформацію відносно їх самих. При помочі графічних образків студентів навчають, як читати і писати слова, вживані кожного дня, як теж назви днів, місяців, тощо.

Цей буквар дають учням даром, а потім роздають інші книжки для дальших студій.

В Нью Йорку безплатні англійські курси для чужородців основано у 335 осередках, на котрі ходять яких 15,000 учнів, а надійдеться, що ще додаткових 5,000 впишеться. Кампанію грамотності і горожанства ведуть спільно Відділ Елементарної Освіти та Заряд Освіти міста Нью Йорку.

На безплатні англійські курси можна вписатись без огляду на вік. Недавно відбувся іспит дорослих учнів, котрі покінчили денні курси англій-

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК
УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-ГО ЧЕРВНЯ (JUNE) 1937 РОКУ

НА ФАРМІ ЮРІЯ КОНДРАТІ, 178 ALLEN ST.
Початок в годині 1-шій пополудні.
Запрошуємо всіх українців зі стейту Коннектикот, Массачусетс і Ровд Айленд. На пікніку буде пригравати українська оркестра з Тервілі. Дохід з пікніку на анзовольну боротьбу. За добру абава ручать 137,40
Комітет.

НАЙНОВІШІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1938 РІК

Золотоверхий Київ. Гетьман Іван Мазепа.
Ці Календарі повинні знаходитись в кожній українській хаті. Величина календарів 15x20 в прекрасних фарбах з великим календарем 34x15. Всі свята зазначені червоно, кожний день має ім'я святого, пости зазначені рибною і на кожній карті є історичні спомини. — Всі календарі повинні на цей рік для своїх пошуків роздати повні календарі. — Ці календарі можна надіти в кожній українській книгарні в Америці. Хто не може дістати від свого агента, або книгара, повинних календарів, хай піде впрод до нас на понижку адресу. — В нас є великий склад різного роду календарів і святкових карток. Агенти, календарі й інші хай пишуть по безплатній каталог до: 133-
UKRAINIAN BAZAAR, 2248 Grayling Av., Detroit, Mich.

ПРАВДИВІЙ УКРАЇНСЬКИЙ
САЛОН КРАСИ
NOVICK'S BARBER AND BEAUTY SHOP
73 FIRST AVE., bet. 4 & 5 Sts., NEW YORK CITY
Постріжні кучері, Методом Юджена — \$1.75 і дорожче.
Постріжні кучері без машини — \$2.50 і дорожче.
White or Red Henna Packs \$1.00 with Setting. Hair
Dyeing \$2.00 and up. Стриження чоловічого й жіночого волосся 35 ц.
стриження дітей 25 ц. Маленьким дітям — дарунок. 99.

ЗАЙВО
Зовсім зайво вдаватися до знижуючої ціну погребника, котрий з власної волі продумує над низькою ціною.
Наші услуги можна дістати таксамо дешево (на ділі дешевше), як в інших, а кожний матиме те розуміння і вдвоєднення, що дістав услугу найліпшу, яку лише можна дістати.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

ської мови та горожанства в місті Нью Йорку. Більшість з 75 учнів, що дістали диплом, мали більше як по 50 років життя. П'ятнадцять прабусть і 35 бабусь були серед учениць кінцевого курсу.

Ф. ЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Володимир, від 105, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в півторку, 18 червня, в годині 7-30 вечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори і вислухати звіту конгр. комітету та звіту делегата з конвенції У. Н. Союзу. Повідомляємо місцевих і позаміських членів, що місячні збори будуть відбудуватись в третю суботу в місяці на прохлі літнього часу, в годині 7-30 вечір, під ч. 2051 Ровенгуд. — Теодор Сінстун, предс.; Стефан Крайник, кас.; Стефан Борис, секр.

СТ. ЛІВІС, МО. Бр. св. Володимир, від 179, повідомляє місцевих і позаміських членів, що піврічні збори відбудуться в невіді, 20 червня, в годині 1-шій пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до розгляду. На тих зборах делегати звіт з конвенції. — Басиль Феден, предс.; Сидор Задюк, кас.; Дмитро Кархут, секр.

КАНЗАС СІТІ, КАНЗ. Бр. св. Володимир, від 323, повідомляє своїх місцевих і позаміських членів, що піврічні збори відбудуться в невіді, 20 червня, в годині 2-й пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо важні справи до розгляду. На тих зборах делегати звіт з конвенції. — Басиль Феден, предс.; Сидор Задюк, кас.; Дмитро Кархут, секр.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

НА ПРОДАЖ
2 МОРГИ ДОБРОГО ПОЛЯ В
НИЛАХ,
Близько добромірської границі, повіт Збараж. Голоситься до:
JOHN PYRIN,
64 Rufus St., Ansonia, Conn.

ПОДАЮ до відома тих, котрі хотять піхити на ділі вакації в „котри“, що маю до винятку кімнати. Е де купувати. Хто хотів би бути на моїм харчуванні, то я теж приймаю. Як хочете більше інформації прошу писати до:
W. TURSKI,
Box 66, Chesterfield, Conn.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в невіді рано від 10 до 12.

Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в невіді рано від 10 до 12.

МІРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шпери чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удербейкер
заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Lindow 4-2568.

ТАРЗАН І БОГІНЯ МАІВ.

Фактично це не був один лише звір, тільки два. Вони виглядали щось подібно як африканські льви, тільки троха менші і тонші. Вони й були львами, але американськими, і їх люди називали „пумами“ або „кугуарами“. Можливо, що для місцевих мешканців вони й були найстрашніші звірі, але для Тарзана, який змагався з правдивими львами, вони виглядали не дуже страшні.

Тарзан добув ножа і з приємним тремтінням серця, яке все появлялося в нього в подібних ситуаціях, зіскочив униз до звірів. Та ледви він діткнувся землі, коли один зі звірів відразу кинувся на нього. Тарзана здивувала швидкість і еластичність його рухів. Вони були швидші від африканських львів і це Тарзан поставив собі за пам'ятати.

Та справа виглядала так, наче йому не треба було вже цього пам'ятати, бо від паузів йому прозило, що приїдеться забути навіть те, що він на світ родився. В черговій секунді звір був уже на ньому. Змішались звірячі лапи, закінчилися паузами, з могутніми руками і ногами Тарзана. В одній руці він мав свою невідступну зброю: довгий ніж.

Тарзан знав, як уступатися перед звіром, щоб не дозволити йому паузирати загнати в тіло. Використовуючи відповідний момент, він певним ударом затопив ножа в саме серце звіра. Звір відразу впав і перемінявся в купу мертвого м'яса. Але тепер Тарзан станув перед ще більшою небезпечкою: розуміє саміця, що була жива і вона рішлася пімстити смерть самця.

(40)